evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt:	MO-ME-N-T MOderní MEtody s Novými Technologiemi
Reg.č.:	CZ.1.07/1.5.00/34.0903
Operační program:	Vzdělávání pro konkurenceschopnost
Škola:	Hotelová škola, Vyšší odborná škola hotelnictví a turismu a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Poděbrady
Tematický okruh:	Základní ekonomické pojmy, Trh, Podnik
Jméno autora:	Ing. Eva Karásková
Datum:	12. leden 2014, aktualizace 24. ledna 2017
Ročník: (Cíl. skupina):	2. ročník
Anotace:	Náklady a výnosy si žáci osvojují a procvičují na příkladech.

Náklady, výnosy

náklady

- jsou spotřebované vstupy (tj. výrobní zdroje) vyjádřené v peněžních jednotkách
- členění:
  1. podle druhů
  2. podle vztahu a závislosti na objemu výroby
  3. podle zodpovědnosti
  4. podle vztahu k finálním výkonům

1) <u>podle druhů</u> (tzv. druhové členění nákladů)

a) *provozní náklady*, tj. náklady vztahující se k provozní činnosti podniku
(např.: spotřeba materiálu, energie, mzdy,…)

b) *finanční náklady*, tj. náklady vztahující se k finanční činnosti podniku
(např.: placené úroky, pojistné,…)

2) <u>podle vztahu a závislosti na objemu výroby</u>

a) fixní náklady (f_n)

- nezávisí na objemu výroby
- v krátkém časovém období jsou neměnné

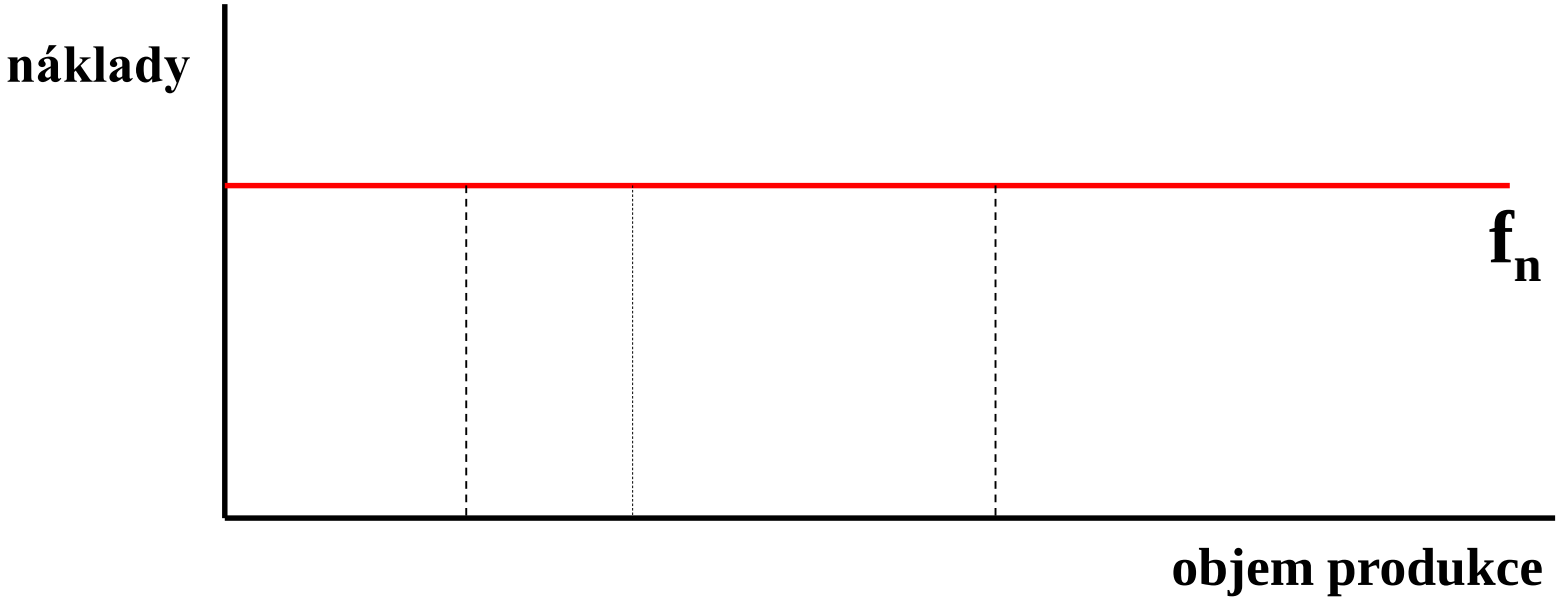

b) variabilní náklady (v_n) - závisí na objemu výroby

1. <u>nadproporcionální</u> (progresivní) - náklady rostou rychleji než objem produkce

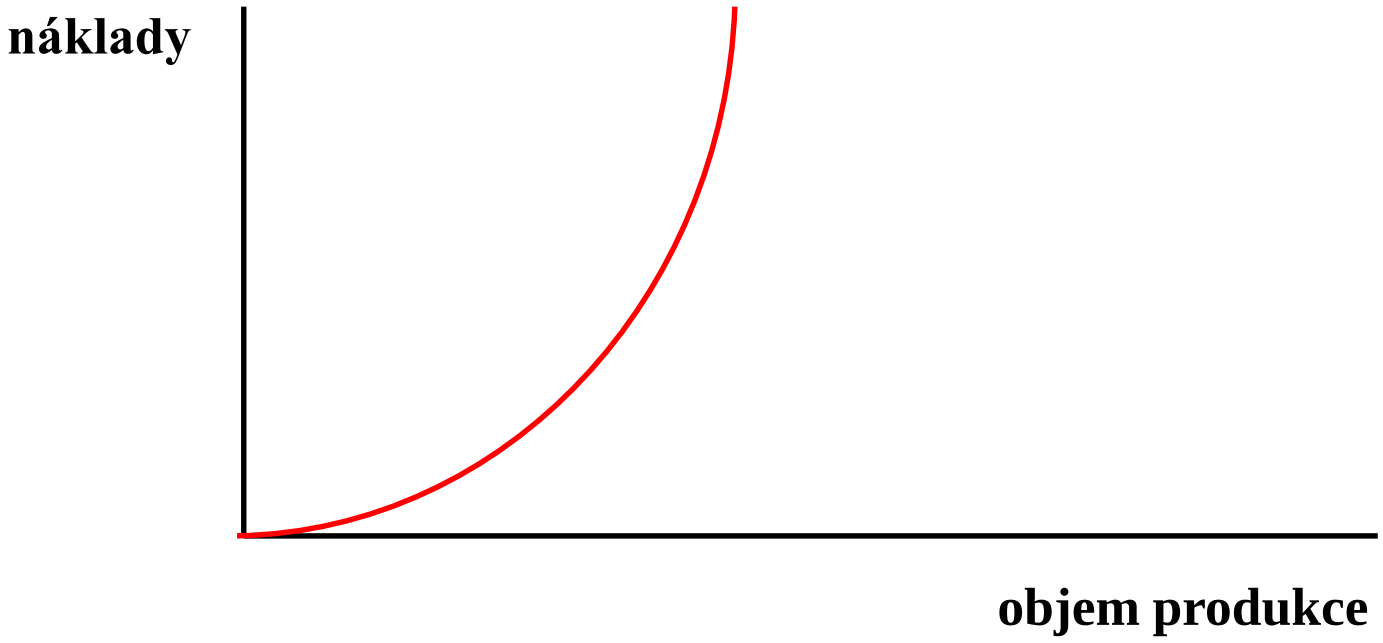

2. <u>proporcionální</u> (lineární) - náklady rostou stejně s objem produkce

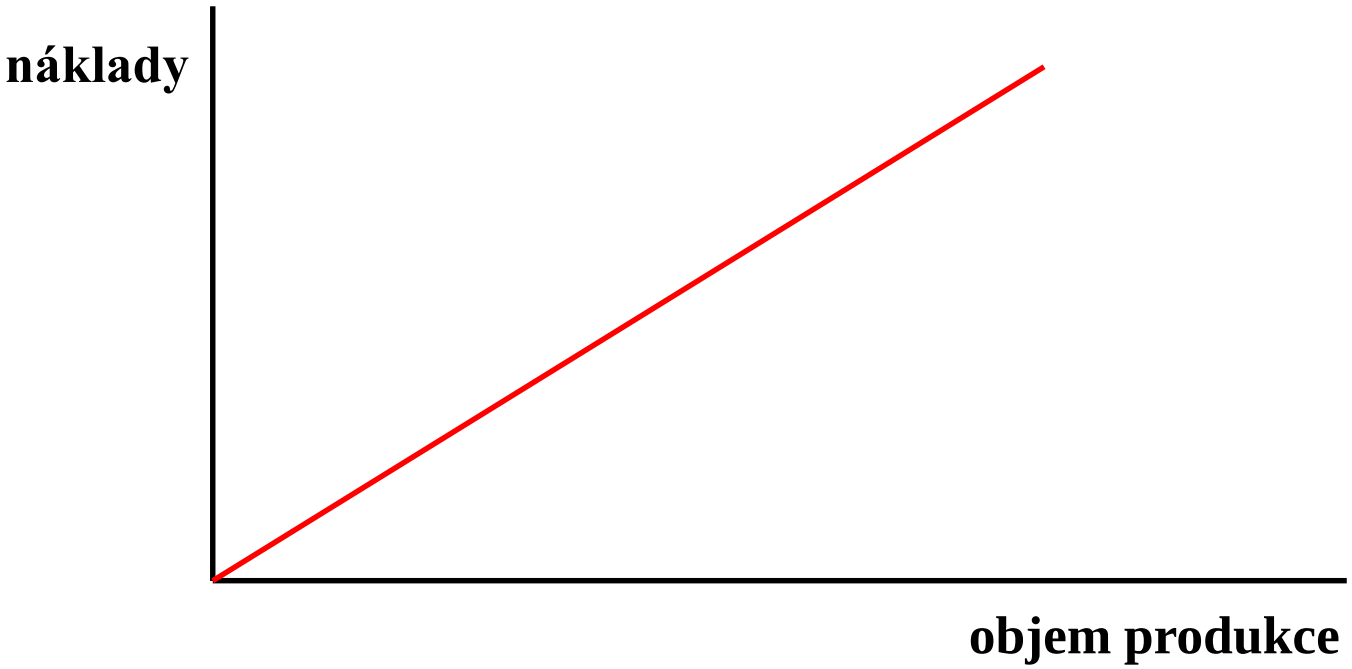

3. <u>podproporcionální</u> (degresivní) - náklady rostou pomaleji než objem produkce

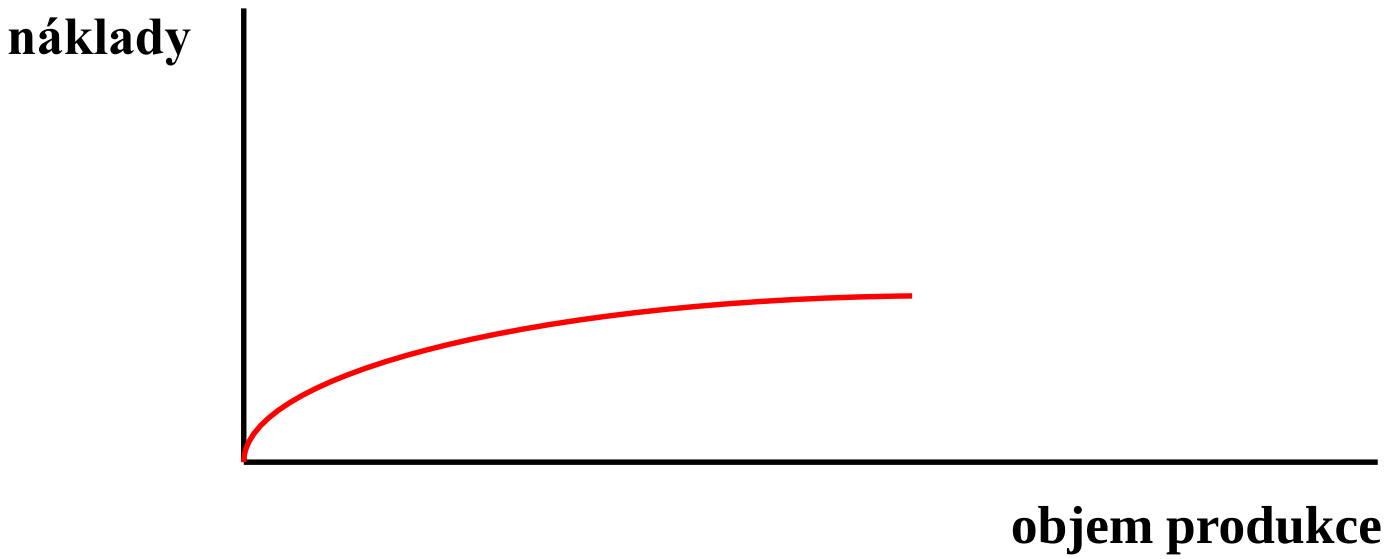

CELKOVÉ NÁKLADY

= fixní náklady (f_n) + variabilní náklady (v_n)

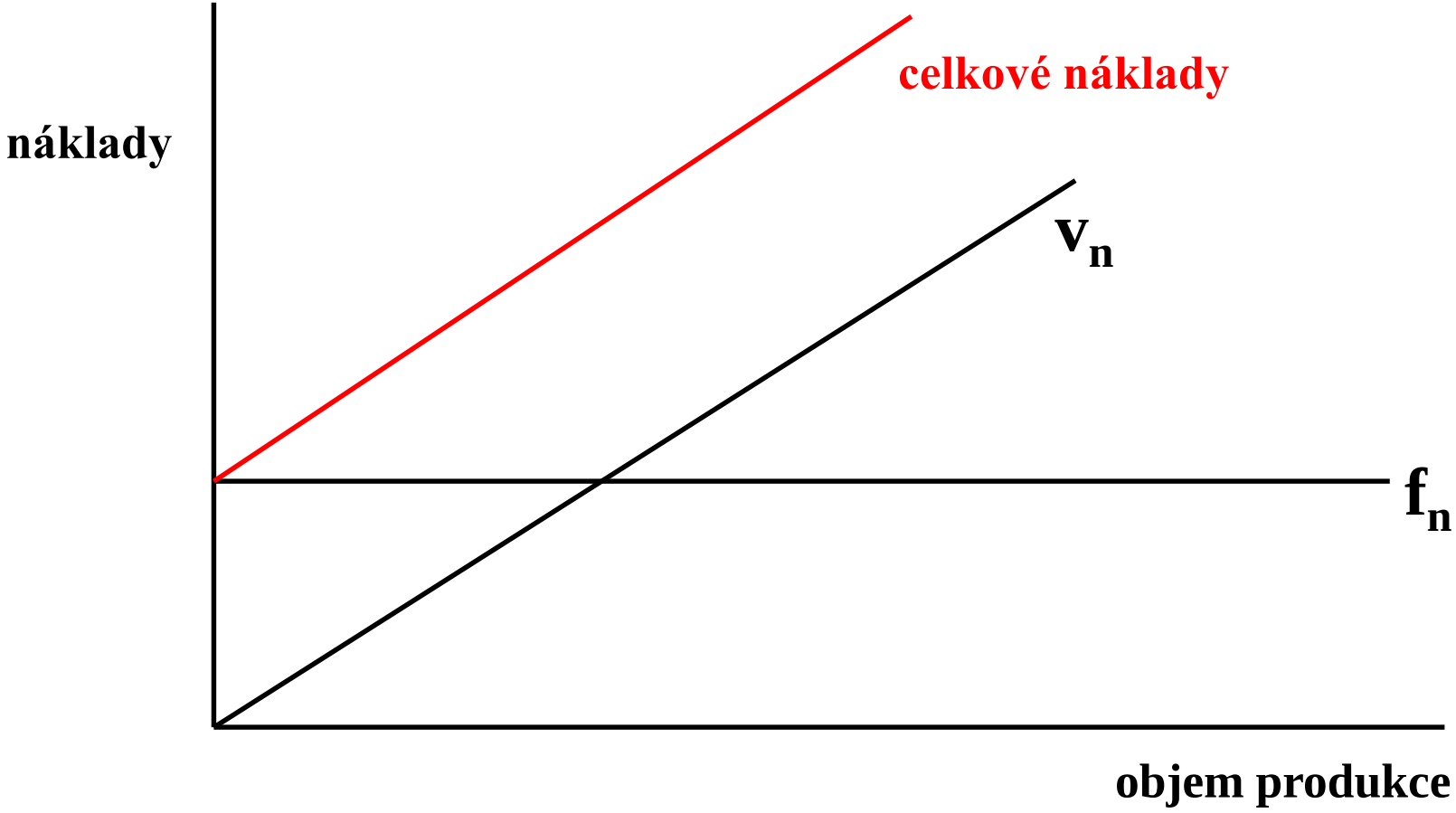

3) podle zodpovědnosti - tzn. dle místa kde vznikly, kdo za ně zodpovídá

4) podle vztahu k finálním výkonům (tzv. kalkulační členění)

a) přímé náklady (jednicové)
lze je určit na daný výkon přesně (spotřeba materiálu,…)

b) nepřímé náklady (režijní)
jsou společné pro více druhů výkonů

- <u>možnosti snižování nákladů</u>
  - úspora energie
  - nové technologie
  - minimalizace zmetkovosti
  - lepší organizace práce
  - atd.

Kontrolní otázky a úkoly

Uveďte, zda se jedná o náklady provozní nebo finanční a fixní nebo variabilní:

- spotřeba lidské práce
- úroky z úvěrů
- pronájem výrobní haly
- poplatky bance
- spotřeba hladké mouky
- spotřeba elektrické energie.

výnosy

- jsou vyprodukované a prodané výstupy (statky a služby) vyjádřené v peněžních jednotkách (jedná se o tržby a ostatní výnosy)

- <u>členění dle druhů</u> (tzv. druhové členění):

  1. provozní – např. tržby z prodeje služeb, výrobků
  2. finanční – např. přijaté úroky, tržby z prodeje CP

- <u>výpočet celkových tržeb</u>

celkové tržby = cena za 1 výkon x množství prodaných výkonů

- <u>grafické znázornění výnosů</u>

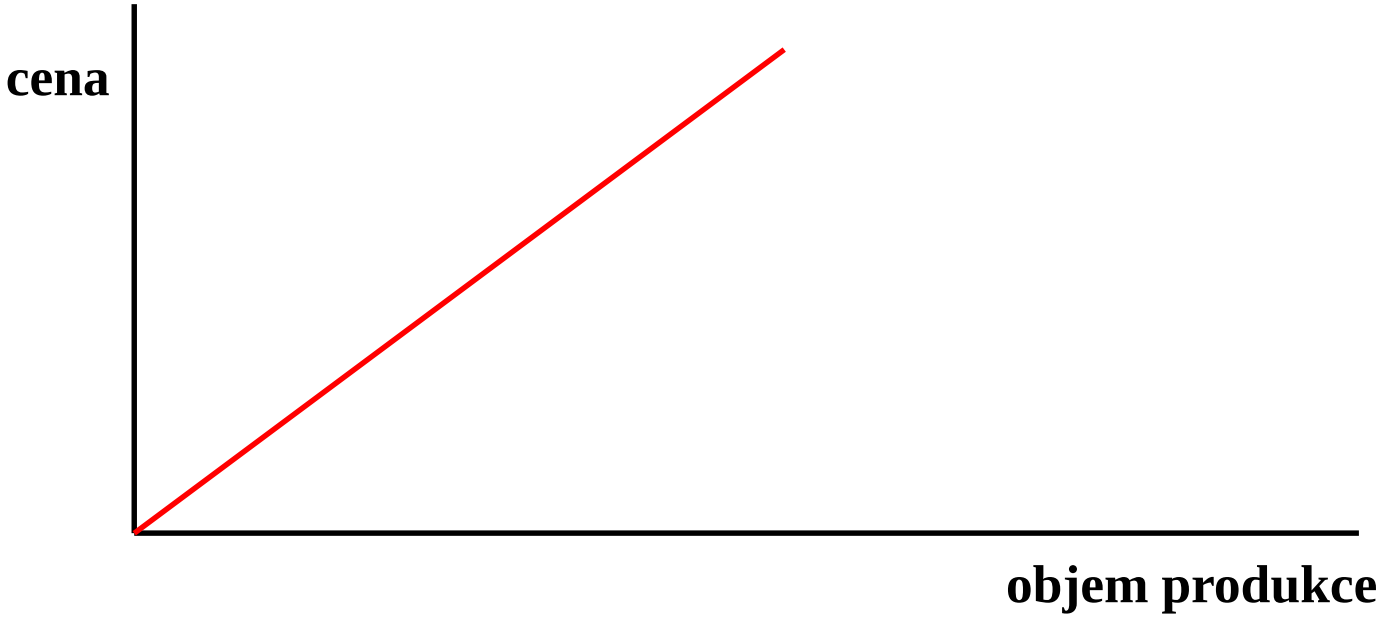

- <u>možnosti zvyšování výnosů</u>
  - zvýšení prodejní ceny výkonů
  - prodej většího objemu výkonů
  - zlepšení kvality výrobků
  - zavádění nových výrobků
  - atd.

Kontrolní otázky a úkoly

Uveďte, zda se jedná o výnosy provozní, finanční nebo mimořádné:

- tržby z prodeje služeb
- úroky z vkladů
- pronájem výrobní haly
- tržby z prodeje zboží
- tržby z prodeje cenných papírů.

Literatura

- HERČÍKOVÁ, J.; ŠAMŠOVÁ, L. *Základy ekonomiky pro střední a vyšší hotelové školy.* Praha : Fortuna, 2009. ISBN 80-7168-827-4
- ŽÁK, M. a kol. *Velká ekonomická encyklopedie.* Praha : Linde Praha, a. s., 1999. ISBN 80-7201-172-3
- KRÁLOVÁ, I. *Účetnictví pro střední a vyšší odborné školy v hotelnictví a cestovním ruchu.* Praha: Fortuna, 2008. ISBN 978-80-7373-036-9